

Rekommendation 2

Prövning av yrkesrevisorns oberoende

Bakgrund

Oberoende är av grundläggande betydelse för yrkesrevisorns förtroende hos uppdragsgivare, granskade och allmänhet. Yrkesrevisorn ska i inledningsfasen av ett uppdrag pröva om det finns omständigheter som kan rubba förtroendet för honom/henne som granskare. Om det finns skäl ska förnyad prövning göras under granskningsarbetets olika faser.

För att yrkesrevisorn ska kunna vara och uppfattas vara oberoende krävs att denne är opartisk och självständig. Opertiskheten och självständigheten kan åskådliggöras enligt nedan:

- faktisk opartiskhet och självständighet, som innebär att yrkesrevisorn ska kunna fullgöra revisionsuppdraget utan att ta hänsyn till några ovidkommande omständigheter.
- synbar opartiskhet och självständighet innebär att yrkesrevisorn ska uppfattas som oberoende gentemot den granskade verksamheten.

Analys av oberoendet

Yrkesrevisorn ska på ett tillräckligt sätt dokumentera alla de överväganden som gjorts rörande oberoende. Även de eventuella motåtgärder som har vidtagits för att inte yrkesrevisorns oberoende ska ifrågasättas ska dokumenteras.

Frågor kring oberoende rör:

1 Egenintressehot

- Har yrkesrevisorn eller anhörig till denne ekonomiska, juridiska eller andra intressen inom verksamheter som är relaterade till uppdragsgivaren?

2 Självgranskningshot

- Har yrkesrevisorn varit engagerad som konsult/rådgivare inom aktuellt granskningsområde?
- Har yrkesrevisorn varit engagerad som konsult/rådgivare inom ett näraliggande område till aktuellt granskningsområde?
- Har yrkesrevisorn i tidigare tjänst haft ansvar inom aktuellt granskningsområde eller inom område som berör granskningsområdet?
- Har karenstid beaktats av yrkesrevisor som tidigare haft en anställning i kommunen eller i landstinget där befattningen haft anknytning till granskningsområdet?

- Har yrkesrevisorn lämnat råd eller gjort ställningstaganden som han/hon måste pröva som ett led i ett granskningsuppdrag? Krävs det att särskilda åtgärder sätts in för att neutralisera förtroenderisken eller, om detta inte är möjligt, ska yrkesrevisorn avstå från uppdraget?

3 *Partsställningshot*

- Har yrkesrevisorn i något sammanhang, nu eller tidigare, uppträtt till stöd för eller emot granskningsobjektets ståndpunkt eller intresse i något rättslig eller ekonomisk angelägenhet?

4 *Vänskapshot*

- Har yrkesrevisorn någon form av personlig relation till någon inom det område som är aktuellt för granskning?
- Har yrkesrevisorn blivit erbjuden/mottagit gåvor eller andra tjänster som kan äventyra en oberoende ställning?
- Har yrkesrevisorn arbetat inom samma område i många år och skapat nära relationer mellan sig och de granskade som kan utgöra vänskapshot?

5 *Skrämselhot*

- Är yrkesrevisorn utsatt för påverkan eller påtryckningar från ansvariga tjänstemän eller politiker inom det område som är föremål för granskning?
- Är yrkesrevisorn utsatt för sådan påtryckning från de förtroendevalda revisorerna som kan påverka yrkesrevisorns oberoende i revisionsarbetet?
- Uppfattar yrkesrevisorn att han/hon utsätts för hot eller andra hårda påtryckningar från uppdragsgivaren, de som är föremål för granskning eller annan, utformade på ett sådant sätt att de är ägnade att ge yrkesrevisorn obehag.

6 *Övriga hot - generalklausulen*

- Bedömer yrkesrevisorn att det finns andra förhållanden som kan rubba förtroendet för dennes opartiskhet och självständighet? En fråga som bör ställas, är om oberoendet kan upprätthållas om man samtidigt är politiskt aktiv.

Regler för prövning av oberoende återfinns även i revisorslagens bestämmelser om opartiskhet och självständighet. Även kommunallagens regler för valbarhetshinder och jäv för förtroendevalda revisorer bör i tillämpliga delar beaktas vid analysen av oberoendet. Aktiebolagslagens bestämmelser om jäv beaktas på motsvarande sätt vid revision av kommunala bolag.

Om det finns risk att oberoendet kan ifrågasättas, efter att hänsyn tagits till de möjligheter som finns att balansera dessa hot genom motåtgärder, ska yrkesrevisorn omgående kontakta uppdragsgivaren för att eventuellt avstå från ett uppdrag alternativt avsäga sig ett redan påbörjat granskningsarbete.

Ansvaret för att prövningen av oberoendet dokumenteras vid genomförandet av revisionsuppdrag åvilar vanligen den yrkesrevisor som är kundansvarig vid anlitat revisionsföretag eller chefen vid revisionskontoret.